

**Národná banka Slovenska – Múzeum mincí a medailí Kremnica
a Združenie medailérov Slovenska**

srdečne pozývajú na výstavu

Od mince k medaile, od medaily k minci
Venované 30. výročiu vzniku
Národnej banky Slovenska 1993 - 2023

15. 6. – 30. 7. 2023

expozičia Líce a rub peňazí – Medailérstvo v dejinách Slovenska
Štefánikovo nám. 10/19, Kremnica

V roku 2023 si Národná banka Slovenska pripomína tridsiate výročie svojej existencie. Popri generálnej funkcii prognostika a regulátora ekonomických perspektív Slovenskej republiky napĺňa aj široký program podpory kultúrnych aktivít v krajine. Počnúc rokom 1994 na základe jasnozrivého rozhodnutia včlenila dop svojej organizačnej štruktúry Múzeum mincí a medailí v Kremnici. Vďaka tomu získalo múzeum priaznivé podmienky na modernizáciu historických muzeálnych objektov, ktoré v meste Kremnica fungujú pod jeho správou. Uvedené aktivity Národnej banky Slovenska povýšili muzeálny komplex historického banského mesta do pozície výkladnej skrine súčasnej muzeologickej praxe. Vzácne historické zbierky aj novozískané zbierkové

predmety podľa aktuálneho akvizičného programu vďaka sofistikovaným postupom muzeálnych pracovníkov spolu s výstavníckymi dizajnérmi získavajú obdiv a pozornosť mladších aj dospelých návštevníkov.

Významnou súčasťou reťazca rozvíjaných odborných aktivít NBS – Múzea mincí a medailí je aj dlhodobá spolupráca so Združením medailérov Slovenska, patriacim pod Slovenskú výtvarnú úniu. Združenie vzniklo v roku 1989 na podnet vtedajšej odbornej pracovníčky Slovenskej národnej galérie M. Pollákovéj so zámerom zintenzívniť vnímanie významu umelcov – medailérov samotnou verejnosťou, rovnako ako zintenzifikovať užšie prepojenie celej komunity umelcov. Tieto zámary Združenia už viac ako tri dekády podporuje NBS – MMM v päťročných intervaloch organizovaním výstavných prehliadok aktuálnej tvorby medailérov pod názvom Slovenská medaile na domácej pôde v Kremnici, v Bratislave a príležitostne v ďalších slovenských mestách. V dvoj až trojročných termínoch prebieha organizačná spoluúčasť múzea a združenia na príprave národnej kolekcie pre medzinárodné výstavy umeleckej medaily v rámci kongresov FIDEM. Jednou z najvýznamnejších aktivít pri získavaní medzinárodného ohlasu a uznania slovenskej medailárskej tvorbe je zo strany Múzea mincí a medailí organizovanie medzinárodných medailárskych sympózií. Štyria zahraniční účastníci v súčinnosti s domácim umelcom tvoria v prostredí historického mesta päť návrhov na liate medaily a, čo je špecifikom tohto sympózia, jeden návrh na dvojstrannú razenú medailu na voľnú alebo stanovenú spoločnú tému. Veľkým bonusom pre zúčastnených medailérov je, že razené medaily na záver sympózia zhotoví do medi Mincovňa Kremnica, š. p. ako ďalší partner NBS – MMM a ZMS. Zaužívanou praxou je sprístupnenie umeleckých výsledkov sympózia formou výstavy priamo vo výstavných priestoroch MMM. Len pre zaujímavosť uvádzame, že v roku 2017 účastníci XIV. medzinárodného

sympózia medailí stvárnil povinný námet 25 rokov Národnej banky Slovenska. Vďaka sympóziám muzeálnu zbierku liatych a razených medailí doposiaľ obohatilo takmer 630 medailérskeho diel od domácich a zahraničných účastníkov. V októbri tohto roku sa uskutoční XVI. ročník medailérskeho sympózia.

ZMS v spolupráci s NBS – MMM rozvinulo aj ďalšie medzinárodné kontakty, akými bola napríklad putujúca združená výstava Bronzový trojuholník (1995) spájajúca tri vtedajšie dôležité sídla medzinárodných sympózií liatej (i razenej) medaily a drobnej plastiky Nyíregyháza–Sóstó – Kremnica – Uherské Hradišče, niekoľko rokov trvajúce pravidelné výstavy medailérov v rámci zoskupenia krajín V4 pod názvom Od Dunaja, Vltavy a Visly, výmenné výstavy v medailérskejších centrách (Slovácke múzeum Uherské Hradišče, maďarská Nyíregyháza, Wroclav). K samostatným podujatiam Združenia medailérov Slovenska s logistickou podporou kremnického múzea patrila dôležitá výstava 10 súčasných slovenských medailérov v Paríži v roku 2002, konaná súbežne s kongresom FIDEM, výstava Medailérske portrét a autoportrét (2009, Mincovňa Kremnica, Rožňava), množstvo autorských výstav členov ZMS. Z iniciatívy niektorých členov Združenia, absolventov Ateliéru reliéfného sochárstva prof. R. Pribiša na VŠVU, usporiadalo NBS – MMM v roku 2013 výstavu Rudolf Pribiš a jeho žiaci. Súčasťou týchto rozmanitých aktivít sa stali aj umelecko-vedné prednášky na tému Súčasná slovenská medaila (Viedenská univerzita, katedra numizmatiky, 1992, rozšírená verzia v Mincovni kabinetu Štátneho múzea v Drážďanoch, 2004), či úvodné texty k prezentáciám slovenskej kolekcie medailí na výstavách FIDEM od roku 1994, pripravované autorkou tohto textu.

Členskú základňu ZMS v súčasnosti tvoria jednak akademickí sochári, jednak absolventi stredných umelecko-priemyselných škôl, v rámci ktorých mala rozhodujúci podiel na príprave kvalitných medailérov, rytcov, odlievačov známa kremnická „šupka“ (viacerí jej absolventi tvorili a tvoria jadro výtvarného ateliéru Mincovne Kremnica, š. p.). Z ich synergie vzniká výsledný obraz súčasnej slovenskej tvorby mincí, objednávkových a voľných umeleckých medailí a plakiet aj s presahmi mimo ustáleného kánonu medailérskej tradície, v ústrety novým výzvam súčasného výtvarného myslenia.

Zároveň je vhodné pripomenúť, že umelci – medailéri a sochári, rovnako ako výtvarní teoretici Združenia medailérov Slovenska sú aktívnymi členmi Komisie na posudzovanie výtvarných návrhov pamätných a zberateľských mincí, zriadenej guvernérkou NBS pre jej oddelenie prípravy a analýzy platidiel. Svoju činnosť sa snažia zastávať s etickým prístupom, s odborným a zodpovedným postojom a tak prispievať k dobrému menu jubilujúcej vrcholnej štátnej inštitúcie.

Súčasní aktívni, výtvarne pôsobiaci členovia ZMS si pokladajú za česť prispieť k jubileu Národnej banky Slovenska vlastným špecifickým vkladom. V spolupráci s Múzeom mincí a medailí pripravili v hlavnej expozičnej budove múzea **výstavu Od mince k medaile, od medaily k minci**. Zastúpení sú na nej profesionálni umelci, ktorí stáli pri zrode združenia, aj zástupcovia mladšej generácie, pokračovatelia slovenskej mincovnej a medailérskej tradície. Na výstave predstavujú svoju voľnú umeleckú tvorbu, tvorbu z oblasti liatej či razenej autorskej medaily, ako aj realizované či nerealizované návrhy pamätných a zberateľských mincí, razených v kremnickej mincovni. Viacerí autori spájajú vo svojej tvorbe oba druhy sochárskych aktivít, iní dávajú prednosť iba jednému z nich.

Veríme, že táto zaujímavá a pestrá výstava poteší tak odbornú, ako aj laickú verejnosť a stane sa príslušným do budúcnosti v zmysle rozvíjania ďalšej plodnej spolupráce medzi Národnou bankou Slovenska a Združením medailérov Slovenska.

Výstava bude verejnosti sprístupnená **vernisažou vo štvrtok 15. júna 2023 o 16:00 h**.